

MALIGNÍ MELANOM

Raději přijít desetkrát zbytečně než jednou pozdě!

CO JE TO MALIGNÍ MELANOM?

Maligní melanom je nádor, který vychází z pigmentotvorných buněk. Na jeho vzniku se podílí především ultrafialové záření, a to zejména jeho UVB složka.

Na původně zdravé kůži se začne tvořit odlišně barevná skvrna, která se zvolna zvětšuje a postupně přibývá na tloušťce. Jindy se barevně a tvarově mění klidné mateřské znaménko. Nemusí se vždy jednat o maligní melanom, ale je třeba, aby změnu na kůži vyšetřil kožní lékař (dermatovenerolog). Pokud se jedná o maligní melanom, je nezbytné nutné, aby se projev co nejdříve odstranil. Maligní melanom totiž podobně jako jiné zhoubné nádory může pacienta

ohrožovat na životě vznikem vzdálených dceřiných ložisek. Čím déle je nádor umístěn v kůži, tím má více času k tomu, aby dceřiná ložiska založil. Tomu je třeba předejít jeho včasným odstraněním.

Na vznik maligního melanomu má vliv nejen genetická výbava, ale také pobyt na sluníčku v útlém věku. V současné době se předpokládá, že počet mateřských znamének na naší kůži přímo úměrně souvisí s dávkou ultrafialového záření, kterou jsme dostali v prvních letech života. Bohužel u melanomu platí přímá úměra mezi počtem mateřských znamének a výskytem melanomu.

LÉČBA MELANOMU

Váš lékař má podezření, že máte melanom. Neváhejte a co nejdříve podstupte chirurgické odstranění pigmentového znaménka. Vyjmuté znaménko se podrobí histologickému vyšetření dermatopatologem, který určí, zda se jedná o maligní melanom. Pokud je diagnóza pozitivní, lékař vás podrobí další chirurgické léčbě a komplexnímu vyšetření, na jehož základě vás zařadí do příslušného stadia (I. - IV.).

Stádium I. a II. – pacienti s prokázaným postižením melanomem pouze kůže.

Stádium III. – pacienti s primárním melanomem kůže a prokázaným průnikem melanomových buněk do spádových mízních uzlin.

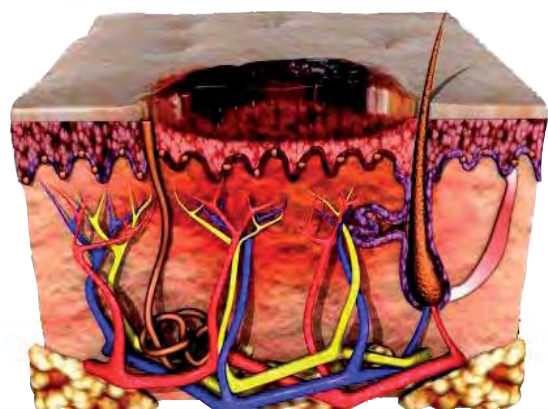
Stádium IV. – pacienti se vzdálenými metastázami na kůži, v mízních uzlinách nebo ve vnitřních orgánech.

Léčba jednotlivých stádií:

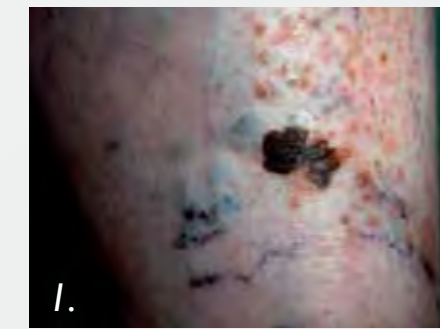
Stádium I. a IIa. – po chirurgickém odstranění melanomu nenásleduje žádná další léčba - pouze pravidelné prohlídky.

Stádium IIb. a III. – po dobu 1-2 let jsou pacienti léčeni následnou tzv. adjuvantní imunoterapií. Tato terapie není cytostatickou léčbou, ale jedná se o podávání interferonu alfa. Vysoká hladina interferonu alfa v krvi výrazně podpoří vlastní obranyschopnost organismu a nasměruje ji proti nádorovým buňkám, které by se mohly šířit do tkání.

Stádium IV. – podle typu postiženého orgánu nebo stavu nemocného jsou pacienti léčeni chirurgicky, ozařováním, chemoterapií cytostatiky, imunoterapií nebo chemoimunoterapií.

ROZLIŠUJEME 4 ZÁKLADNÍ FORMY MALIGNÍHO MELANOMU

1) Povrchově se šířící maligní melanom

Patří k nejčastějším typům melanomu. Tvoří zhruba 65 % těchto nádorů. Roste nejprve povrchově, až v pozdější fázi začne pronikat také do hlubších vrstev kůže. Na kůži se takový růst projevuje vytvořením hrboleku na tmavě hnědé až černé plošce.

2) Nodulární melanom

Pro něj je charakteristický již od počátku patrný hrbol vyvýšený nad okolní kůži, který však ale také signalizuje, že nádor prorůstá do větší hloubky kůže. Tvoří zhruba 20 % všech melanomů.

3) Lentigo maligna melanom

Vzniká na kůži s patrnými známkami poškození slunečním zářením. Jedná se o plošná ložiska, na nichž se střídají světlejší a tmavší odstíny hnědé barvy. Setkáváme se s ním nejčastěji u starších osob.

4) Akrolentiginózní melanom

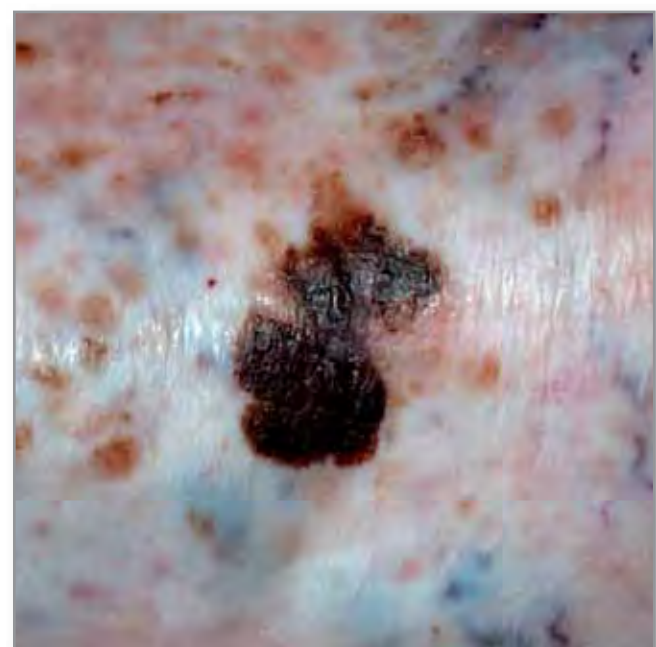
Akrolentiginózní melanom je forma, která vzniká především na periferních partiích lidského těla, typicky na plošných či dlaních nebo pod nehty. Je záluďná v tom, že může zpočátku vypadat jako bradavice, modřina či mozol. Diagnosticky pomůže, když pigmentová změna vyrůstá z oblasti pod nehtem do okolního nehtového valu.

JAK ROZPOZNAT MELANOM?

Zhruba 30-50 % melanomů vznikne na podkladě pigmentového znaménka. Svou kůži známe nejlépe sami a zvláště tehdy, když si ji a především mateřská znaménka pravidelně kontrolujeme, dokážeme sami odhalit sebemenší odchylky v průběhu času. Je

chybou se domnívat, že rizikové pigmentové znaménko je až takové, které začne svědit, krváčet nebo se kolem něj vytvoří zánět. Toto jsou však pozdní příznaky rozvoje většinou již maligního melanomu.

Pravidla ABCDE shrnují příznaky signalizující přeměnu klidného pigmentového znaménka na maligní melanom. Pokud jsou 2 či více písmenek pozitivních, jedná se o rizikový projev a měli byste okamžitě navštívit dermatologa.

Asymetrie. Asymetrická skvrna nemá symetrickou formu, jako např. ovál či kruh.

Ohraničení. Hranice skvrny by měla být ostrá a pravidelná. Nebezpečné jsou neostře, rozptité ohraničení nebo nepravidelné výběžky vyběhající ze znaménka.

Barva. Také není příznivé, když je znaménko tmavě hnědé až černé nebo má nepravidelnou skvrnitou pigmentaci s různými odstíny.

Průměr. Pokud je průměr pigmentového znaménka větší než 5 milimetrů, nemělo by uniknout vaší pozornosti.

Vyvýšení. Pokud pozorujeme růst pigmentového znaménka do výšky, může to být známkou progredujícího nádoru. Pokud však máme mateřské znaménko již řadu let nad úrovní okolní kůže, nemusí to znamenat nebezpečí.

SAMOVYŠETŘENÍ KŮŽE

Vyšetřete záda, jak horní, tak dolní část, poté hýždě pomocí ručního zrcátka.

Vyšetřete přední a zadní část těla, poté boky se zdviženými pažemi.

Ohněte paže v lokti a vyšetřete dlaně, předloktí a vnitřní strany paží.

Posaďte se a prohlédněte vnitřní strany stehen, lýtek, chodidla a prostory mezi prsty u nohou.

Prohlédněte týlní krajinu a prostory za uchem pomocí ručního zrcátka, vlasy mějte zvednuté.

DERMATOSKOP

Moderátor Aleš Cibulka říká: „Na digitálním dermatoskopu si nechám každoročně vyšetřit svá mateřská znaménka.“